

საქმე № 330210015001145047

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა
საქართველოს სახელით

საქმე №ას-1039-2018

ას-1039-2018 ც-----ე

6 ნოემბერი, 2018 წელი,

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ეკატერინე გასიტაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ზურაბ ძლიერიშვილი,
ბესარიონ ალავეძე

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვის გარეშე

პირველი კასატორი – სს "ს-----ა" (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ა--- ც-----ე, გ----- გ-----ე, მ--- დ-----ი
(მოსარჩელები)

მეორე კასატორი - ა--- ც-----ე, გ----- გ-----ე, მ--- დ-----ი
(მოსარჩელები)

მოწინააღმდეგე მხარე – სს "ს-----ა" (მოპასუხე)

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 24 აპრილის განჩინება

პირველი კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება,
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის
თქმა

მეორე კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება

დავის საგანი - საწარმოო ტრავმის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია განჩინება - საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობა

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

1. ა---- ც-----ე დაბ. 09.07.1954 წ.; შემდეგში: პირველი მოსარჩელე, პირველი აპელანტი, პირველი კასატორი ან პირველი დაზარალებული) სს „ს-----აში“ (შემდეგში: მოპასუხე, საწარმო, მეოთხე აპელანტი ან მეოთხე კასატორი) წლების განმავლობაში მემანქანედ მუშაობდა. მან, 1993 წლის 3 ნოემბერს, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას საწარმოო ტრავმა მიიღო. მისი პროფესიული შრომის უნარის დაკარგვის ხარისხი 60 %-ით განისაზღვრა. პირველი დაზარალებული საწარმოდან სარჩოს - 270 ლარს იღებს (იხ. ტ.1, ს/ფ 28-32).
2. 2012 წლის დეკემბრიდან (სარჩოს გადაანგარიშების მოთხოვნის საწყისი მომენტი), სალოკომოტივო დეპოს მემანქანის ხელფასი 1250 ლარია, ხოლო ამ თანხის 60 % - 750 ლარი (იხ. ტ.1, ს/ფ 17).
3. გ----- გ-----ე (დაბ. 15.06.1954 წ.; შემდეგში: მეორე მოსარჩელე, მეორე აპელანტი, მეორე კასატორი ან მეორე დაზარალებული) მოპასუხე კომპანიაში მემანქანედ მუშაობდა. მეორე მოსარჩელემ, 2004 წლის ივლისში, სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების დროს საწარმოო ტრავმა მიიღო, რის შედეგად პროფესიული შრომის უნარის დაკარგვის ხარისხი 80%-ით განისაზღვრა. მოპასუხე საწარმო მას სარჩოს 504 ლარს უხდის (იხ. ტ.1, ს/ფ 33-35, 37-39).
4. 2012 წლის დეკემბრიდან (სარჩოს გადაანგარიშების მოთხოვნის საწყისი მომენტი), სალოკომოტივო დეპოს მემანქანის ხელფასი 1250 ლარია, ხოლო ამ თანხის 80 % - 1000 ლარი (იხ. ტ. 1, ს/ფ 16).
5. მ----- დ-----ი (დაბ. 06.03.1966 წ.; შემდეგში: მესამე მოსარჩელე, მესამე აპელანტი, მესამე კასატორი ან მესამე დაზარალებული) წლების განმავლობაში სამტრედიის სალოკომოტივო დეპოში მემანქანის თანაშემწედ მუშაობდა. წარმოებაში მომხდარი უბედური შემთხვევის შედეგად მან საწარმოო ტრავმა მიიღო, მისი შრომის უუნარობის ხარისხი 70 %-ით განისაზღვრა, რის გამოც მოპასუხისაგან სარჩოს 243,3 ლარს იღებს (იხ. ტ. 1, ს/ფ 116).

6. 2012 წლის დეკემბრიდან (სარჩოს გადაანგარიშების მოთხოვნის საწყისი მომენტი), მემანქანის თანაშემწის ხელფასი 1000 ლარია, ხოლო ამ თანხის 70% - 700 ლარი (იხ. ტ. 1, ს/ფ 18).
7. საწარმოში 2009 წლის 6 მარტის #5/10 დადგენილებით, რაც შემდეგ 2015 წლის 13 აგვისტოს #18/35 დადგენილებით შეიცვალა, დამტკიცდა ინსტრუქცია იმ პროფესიებზე და თანამდებობებზე, რომელთა საქმიანობა უშუალოდ სარკინიგზო ტრანსპორტის მართვასთან და მოძრაობის უსაფრთხოებასთანაა დაკავშირებული. საწარმოს დირექტორთა საბჭოს 2009 წლის 6 მარტის, ხოლო შემდეგ, 2015 წლის 18 სექტემბრის #9/43 დადგენილებებით, სარკინიგზო ტრანსპორტის მართვასთან და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ დასასაქმებელთა და დასაქმებულთა პირველადი და სავალდებულო პერიოდული სამედიცინო შემოწმების დამატებითი მოთხოვნების შესახებ ინსტრუქცია დამტკიცდა. ინსტრუქციების მე-3 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით განისაზღვრა, რომ დასაქმებულ მემანქანეთა ჯგუფის მუშაკები პერიოდულ შემოწმებას 45-დან 50 წლამდე 2 წელიწადში ერთხელ, შემდეგ კი წელიწადში ერთხელ გადიან (იხ. ტ. 1, ს/ფ 94-100).

8. სასარჩელო მოთხოვნები

- 8.1. დაზარალებულებმა სარჩელით მიმართეს სასამართლოს მოპასუხის წინააღმდეგ და მოითხოვეს:
 - 8.1.1. მოპასუხეს პირველი მოსარჩელის სასარგებლოდ 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით ერთობლივად, მიუღებელი სარჩოს სხვაობის - 29 525,8 ლარის, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან ყოველთვიურად სარჩოს - 750 ლარის გადახდა დაეკისროს;
 - 8.1.2. მოპასუხეს მეორე მოსარჩელის სასარგებლოდ 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით ერთობლივად, მიუღებელი სარჩოს სხვაობის - 39 367,74 ლარის, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან ყოველთვიურად სარჩოს - 1000 ლარის გადახდა დაეკისროს;
 - 8.1.3. მოპასუხეს მესამე მოსარჩელის სასარგებლოდ 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით ერთობლივად, მიუღებელი სარჩოს სხვაობის - 26 707,25 ლარის, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან ყოველთვიურად სარჩოს - 700 ლარის გადახდა დაეკისროს;
- 8.2. მოსარჩელებმა თავიანთი სასარჩელო მოთხოვნები ამ განჩინების 1-7 პუნქტებში დასახელებულ გარემოებებს დააფუძნეს.

9. მოპასუხის შესაგებელი

- 9.1. მოპასუხემ, სამართლებრივი საფუძვლების არარსებობის მოტივით,

სარჩელი არ ცნო.

10. თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

- 10.1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 27 ივნისის გადაწყვეტილებით მოსარჩელეთა სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა:
- 10.1.1. მოპასუხეს პირველი მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა: 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით მიუღებელი სარჩოს სხვაობის 13 440 ლარის ანაზღაურება, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან 2019 წლის 9 ივლისამდე, სარჩოს სახით, თვეში 750 ლარის ანაზღაურება, საქართველოს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთის გათვალისწინებით;
- 10.1.2. მოპასუხეს მეორე მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა: 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით მიუღებელი სარჩოს სხვაობის 13 888 ლარის ანაზღაურება, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან 2019 წლის 15 ივნისამდე, სარჩოს სახით, თვეში 1000 ლარის ანაზღაურება, საქართველოს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთის გათვალისწინებით;
- 10.1.3. მოპასუხეს მესამე მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა: 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით მიუღებელი სარჩოს სხვაობის 12 768 ლარის ანაზღაურება, ხოლო 2015 წლის აპრილიდან 2031 წლის 6 მარტამდე, სარჩოს სახით, თვეში 700 ლარის ანაზღაურება, საქართველოს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთის გათვალისწინებით;
- 10.2. საქალაქო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს შრომის კოდექსის (შემდეგში: სშკ) 44-ე, 37.1-ე, მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 316-ე, 317-ე, 992-ე, 361-ე, 408-ე, 411-ე, 412-ე მუხლებით და განმარტა, რომ ზიანის ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოების არარსებობის პირობებში, პრეზუმირებულია, რომ მოსარჩელები იმუშავებდნენ საპენსიო ასაკის მიღწევამდე. სასამართლომ განმარტა, რომ, მართალია, მოქმედი შრომის კანონმდებლობა, საპენსიო ასაკის მიღწევას არ მიიჩნევს შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის პირდაპირ საფუძვლად, თუმცა, აღნიშნული გარემოება არ ადასტურებს საწარმოს ვალდებულებას, უვადოდ გასცეს სარჩო მოქმედი მუშაკის ხელფასის ცვლილების შესაბამისად, გაზრდილი ოდენობით, იმ ვარაუდის საფუძველზე, რომ საწარმოო ტრავმის არარსებობის შემთხვევაში მოსარჩელე სადავო პერიოდშიც იმუშავებდა და მიიღებდა ხელფასს.

- 10.3. სასამართლომ მიიჩნია, რომ საწარმოო ტრავმის არარსებობის შემთხვევაში, მოსარჩელები მაღალი ალბათობით, საპენსიო ასაკის, 65 წელს მიღწევამდე იმუშავებდნენ თავიანთი პროფესიით და მიიღებდნენ იმ შეღავათებს და უპირატესობებს, რასაც ანალოგიურ, თანაბარ პირობებში მყოფი მუშაკები, საპენსიო ასაკი პირველ დაზარალებულს - 09.07.2019 წ., მეორე დაზარალებულს - 15.06.2019 წ., ხოლო მესამე დაზარალებულს 06.03.2031 წ. უსრულდება.
- 10.4. საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2012 წლის დეკემბრიდან 2015 წლის მარტის ჩათვლით, 28 თვის განმავლობაში 1) პირველი მოსარჩელის მიერ სარჩოს სახით მიღებულ და მისაღებ თანხებს შორის სხვაობა არის თვეში 480 ლარი (750-270), რაც 28 თვის მანძილზე 13 440 ლარია; 2) მეორე მოსარჩელის მიერ მიუღებელი სარჩოს ოდენობა ამავე დროის მონაკვეთში 496 ლარია (1000-504), რაც 28 თვეში 13 888 ლარს უდრის; 3) მესამე მოსარჩელის მიერ სარჩოს სახით მიუღებელი სხვაობა 456 ლარია (700-243), რაც 28 თვის განმავლობაში 12 768 ლარს შეადგენს. ხოლო 2015 წლის აპრილიდან სარჩოს ოდენობა უნდა განისაზღვროს: 1) პირველი დაზარალებულის მიმართ ყოველთვიურად, 2019 წლის 9 ივლისამდე, 750 ლარით, 2) მეორე დაზარალებულის მიმართ, ყოველთვიურად, 2019 წლის 15 ივნისამდე, 1000 ლარით, 3) მესამე დაზარალებულის მიმართ ყოველთვიურად, 2013 წლის 6 მარტამდე, 700 ლარით.

11. მოსარჩელეთა სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

- 11.1. მოსარჩელებმა საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრეს, მისი ნაწილობრივ გაუქმება და სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მოითხოვეს.
- 11.2. პირველი, მეორე და მესამე აპელანტების განმარტებით სასამართლომ არასწორად გამოიყენა საწარმოს 2015 წლის 13 აგვისტოს #18/35 დადგენილება და შესაბამისად უსაფუძვლოდ ეთქვათ უარი სიცოცხლის ბოლომდე სარჩოს დაკისრების მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე. აპელანტების მითითებით, იმ პირობებში, როდესაც სშკ-ის მიხედვით შრომითი ურთიერთობები, რომელიც არ წესრიგდება თავად ამ კანონით, მოწესრიგებას ექვემდებარება სსკ-ის საფუძველზე, სასამართლოს სარჩელის განხილვისას უნდა ეხელმძღვანელა არა საწარმოს 2015 წლის 13 აგვისტოს #18/35 დადგენილებით, არამედ - სსკ-ით.

12. მოპასუხის სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

- 12.1. მოპასუხემ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა,

მისი ნაწილობრივ გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

12.2. მეოთხე აპელანტის განმარტებით სარჩელის მოთხოვნა უსაფუძვლოა, ვინაიდან ადრე მოქმედი საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 9 თებერვლის #48-ე ბრძანებულებით დამტკიცებული „შრომითი მოვალეობის შესრულებისას მუშაკისათვის ვნების მიყენების შედეგად ზიანის ანაზღაურების“ წესის 36-ე პუნქტი შეეხებოდა მარჩენალის გარდაცვალების გამო ზიანის ანაზღაურების სახით ყოველთვიურად სარჩოს დანიშვნას. საქართველოს პრეზიდენტის 2005 წლის 7 ნოემბრის #923 ბრძანებულებით აღნიშნული წესის 38-ე პუნქტში ცვლილება შევიდა და დანიშნული სარჩო, ხელფასის ცვლილების გამო, გადაანგარიშებას აღარ დაექვემდებარა, რის გამოც მოსარჩელის მოთხოვნა მოქმედი მუშაკის ხელფასიდან მისთვის სარჩოს გადაანგარიშების (გაზრდის) თაობაზე სამართლებრივ საფუძველს მოკლებულია. ამასთან, ამჟამად მოქმედი საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 24 მარტის #53-ე დადგენილება არ ითვალისწინებს მარჩენალდაკარგული პირისათვის სარჩოს გადაანგარიშების წესს.

12.3. მეოთხე აპელანტმა აღნიშნა, რომ სასამართლომ სარჩელის დაკმაყოფილების საფუძვლად ასევე, არასწორად გამოიყენა სსკ-ის 408-ე მუხლის პირველი ნაწილი, ვინაიდან აღნიშნული ნორმა ვრცელდება სახელშეკრულებო ან სსკ-ით გათვალისწინებულ ვალდებულების შეუსრულებლობიდან გამომდინარე ზიანის ანაზღაურებაზე და არა ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შედეგად ზიანის ანაზღაურებაზე. აღნიშნული მუხლის მე-2 ნაწილი სპეციალური ნორმაა და იგი დანიშნული სარჩოს გადაანგარიშებას არ ითვალისწინებს.

13. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და დასკვნები

13.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 24 აპრილის განჩინებით მოსარჩელეთა და მოპასუხის სააპელაციო საჩივრები არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

13.2. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტები და მათი სამართლებრივი შეფასება (საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის, შემდეგში: სსსკ, 390.3-ე მუხლი).

13.3. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოს პრეზიდენტის 2007 წლის 06 თებერვლის №53 ბრძანებულებით ძალადაკარგულად გამოცხადდა საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 09 თებერვლის №48 ბრძანებულებით დამტკიცებული „შრომითი მოვალეობის

შესრულებისას მუშაკის ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შედეგად ზიანის ანაზღაურების წესი“ და საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 24 მარტის №53 დადგენილებით განისაზღვრა შრომითი მოვალეობის შესრულებისას მუშაკის ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების წესი. აღნიშნული წესის 1.1 მუხლის შესაბამისად, საწარმოში, დაწესებულებაში ან ორგანიზაციაში, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მიუხედავად, შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ზიანი ანაზღაურდება ამ წესით, სშკ-ითა და სსკ-ით განსაზღვრულ შემთხვევებში. იგივე წესის 1.2 მუხლით, დამსაქმებელი ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, რომელიც მიადგა დასაქმებულის ჯანმრთელობას შრომითი მოვალეობის შესრულებისას, თუ ზიანი გამოწვეულია დამსაქმებლის ბრალეული მოქმედებით და სშკ-ი და სსკ-ი ითვალისწინებს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას ასეთი მოქმედებისათვის. აღნიშნულიდან გამომდინარე, 2007 წლის 24 მარტის №53 დადგენილებით შრომითი მოვალეობის შესრულებისას მიღებული ზიანის ანაზღაურებასთან დაკავშირებული საკითხის გადაწყვეტა სწორად განისაზღვრა სშკ-ისა და სსკ-ის საფუძველზე.

13.4. სასამართლომ განმარტა, რომ მართალია, სარჩოს გადაანგარიშების შესაძლებლობას საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 24 მარტის №53 დადგენილება არ ითვალისწინებდა, თუმცა, თავად ზიანის ანაზღაურების არსი სწორედ დაზარალებულისათვის მიყენებული ზიანის კომპენსირებაში მდგომარეობდა, რისთვისაც მხედველობაშია მისაღები ის შემოსავალი, რომელიც დაზარალებულს გააჩნდა ზიანის დადგომამდე ორგანიზაციაში მუშაობისას და ზიანის დადგომის შემდგომი პერიოდი, როდესაც შრომის უნარის შეზღუდვის გამო დაზარალებული ვეღარ ახერხებს მუშაობას, რის გამოც მას უკვე არ აქვს უნარი, მიიღოს შემოსავალი ხელფასის სახით, რომელსაც იგი მიიღებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება.

13.5. სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ ყოველთვის სარჩოს სახით ზიანის ანაზღაურების ოდენობის განსაზღვრის კრიტერიუმს სწორედ ხელფასის ის ოდენობა წარმოადგენდა, რასაც დაზარალებული დაწესებულებიდან ჯანმრთელობის დაზიანებამდე იღებდა და რასაც ის მიიღებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება. რაც შეეხება სარჩოს ანაზღაურების სამართლებრივ საფუძველს, აღნიშნული სსკ-ის 408-ე მუხლია, რომლის პირველი ნაწილის მიხედვითაც, იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი, თუ სხეულის დაზიანებით ან ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების

შედეგად დაზარალებულს წაერთვა შრომის უნარი ან შეუმცირდა იგი, ანდა იზრდება მოთხოვნილებები, დაზარალებულს უნდა აუნაზღაურდეს ზიანი ყოველთვიური სარჩოს გადახდით.

- 13.6. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა, რომ მოქმედებს პრეზუმფცია, რომ დაზარალებული თავისი პროფესიით საპენსიო ასაკის მიღწევამდე - 65 წლამდე იმუშავებდა. საპენსიო ასაკის მიღწევისას კი, იცვლება პრეზუმფციის შინაარსი და იგი მოქმედებს საწინააღმდეგო მნიშვნელობით.

14. მოსარჩელეთა საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

- 14.1. დაზარალებულებმა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს, მისი ნაწილობრივ გაუქმება და სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მოითხოვეს.
- 14.2. პირველმა, მეორემ და მესამე აპელანტებმა სააპელაციო საჩივარში მითითებული პრეტენზიები გაიმეორეს (იხ. ამ განჩინების 11.2 ქვეპუნქტი) და დამატებით განმარტეს, რომ მუშაკის საპენსიო ასაკის მიღწევამ გავლენა არ უნდა მოახდინოს საწარმოო ტრავმის გამო დანიშნული სარჩოს ოდენობასა და გადახდის ვალდებულებაზე.

15. მოპასუხის საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

- 15.1. მოპასუხემ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა, მისი ნაწილობრივ გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.
- 15.2. მეოთხე კასატორმა ამ განჩინების 12.2-12.3 ქვეპუნქტებში დასახელებული პრეტენზიები გაიმეორა და დამატებით განმარტა, რომ *zianis miyenebisas mxarem unda daamtkicos moTxovnis safuZvlad miTiTebuli garemoeba, anu mocemul SemTxvevaSi mosarCele valdebulia daamtkicos: rom ara ubeduri SemTxveva, is namdvilad miiRebda Semosavals im odenobiT, ra odenobiTac is moiTxovs, fiqsirebuli stabiluri xelfasis saxiT misi gazrdis gaTvaliswinebiT cxovrebis bolomde. vinaidan, muSakis janmrTelobis dazianebis SemTxvevaSi pirvandeli mdgomareobis aRdgena sarCos gadaangariSebis gziT araefeqturi da arazusti gadawyvetaa problemisa, aRniSnuli sakiTxis sirTulidan arsebobs gamosavali, rac kanonmdebelmac gaiTvaliswina da mdgomareobs imaSi, rom kanonmdebelma saerTod gaauqma sarCos upirobod gadaangariSebis wesi, vinaidan winaswar zustad gansazRvra miuRebeli Semosavlisa mTeli cxovrebis manZilze SeuZlebelia da amasTan, sagulisxmoa, rom mtkicebis sirTulis TvalsazrisiT modave mxareebisaTvis TanabarmniSvnelovania.*

16. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

- 16.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 23 ივლისის განჩინებით მოსარჩელეთა და მოპასუხეთა საკასაციო საჩივრები წარმოებაში იქნა მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მიხედვით დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

- საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, მტკიცებულებათა გაანალიზებისა და საკასაციო საჩივრების დასაშვებობის იურიდიული დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ მოსარჩელეთა და მოპასუხის საკასაციო განაცხადები არ აკმაყოფილებენ სსსკ-ის 391-ე მუხლის მოთხოვნებს, რის გამოც ისინი მიჩნეულ უნდა იქნეს დაუშვებლად, შემდეგი არგუმენტაციით:
17. სსსკ-ის 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ და სხვა არაქონებრივ დავებში დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე. ზემოაღნიშნული ნორმები განსაზღვრავს იმ მოთხოვნებს, რომელთაც საკასაციო საჩივარი უნდა შეიცავდეს და ეფუძნებოდეს.
18. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრები არ არის დასაშვები სსსკ-ის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოხსენებული საფუძვლით.

19. საკასაციო საჩივრების განხილვისა და საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილების მიღების საჭიროება არ არსებობს არც სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბების აუცილებლობის თვალსაზრისით.
20. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საკასაციო საჩივრები დასაშვებია, რომ ყოფილიყო, მათ არა აქვთ წარმატების პერსპექტივა შემდეგ გარემოებათა გამო:
- ა) განსახილველ შემთხვევაში, არ არსებობს სსსკ-ის 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის "ე" ქვეპუნქტით დადგენილი საკასაციო საჩივრების დასაშვებობის წინაპირობაც, რომლის მიხედვითაც, საკასაციო საჩივარი დასაშვებია, თუ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე განხილულია მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევით, რომელსაც შეეძლო, არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე;
 - ბ) სსსკ-ის 407.2-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია. სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილად ცნობილ ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით კასატორებს ასეთი პრეტენზია არ წარმოუდგენიათ.
21. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს საქმის გადასაწყვეტად სამართლებრივად მნიშვნელოვანი ყველა გარემოება აქვს გამოკვლეული და სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობასა და დასკვნებს, რომელიც ამ განჩინების 13.2-13.6 ქვეპუნქტებშია ასახული.
22. საკასაციო სასამართლოს კვლევისა და შეფასების საგანია, სსკ-ის 408-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, მოსარჩელეთა სასარგებლოდ, მოპასუხისათვის დაკისრებული, გაზრდილი (გადაანგარიშებული) კომპენსაციის დაკისრების მართლობიერება ზოგადად და კომპენსაციის მიღების შესაძლებლობა მოსარჩელეთა სიცოცხლის ბოლომდე. მოხმობილი ნორმით დადგენილია: **"თუ სხეულის დაზიანებით ან ჯანმრთელობისათვის ზნების მიყენების შედეგად დაზარალებულს წაერთვა შრომის უნარი ან შეუმცირდა იგი, ანდა იზრდება მისი მოთხოვნილებები, დაზარალებულს უნდა აუნაზღაურდეს ზიანი ყოველთვიური სარჩოს გადახდით"**. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მნიშვნელოვანია შეფასდეს, თუ როდემდეა ვალდებული საწარმო გადაუხადოს დაზარალებულს კომპენსაცია.
23. **„საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია მართებულად შეფასდეს, თუ როდემდე იქნებოდა ვალდებული ზიანის მიმყენებელი გადაეხადა კომპენსაცია დაზარალებულისათვის“**. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით (იხ. სუსგ # 789-746-

2015, 22.01.2016წ.) დადგენილია: „ზიანის ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება რომ არ დამდგარიყო, პრეზუმირებულია, რომ ელმავლის მემანქანის თანაშემწე იმუშავებდა საპენსიო ასაკამდე, რომელიც იმხანად მოქმედი შრომის კოდექსის (1973 წლის 28 ივნისის რედაქციით) მიხედვით, მამაკაცებისათვის 65 წელს შეადგენდა. ამ ეტაპზე, საკასაციო სასამართლო აღარ ავითარებს მსჯელობას, გარკვეული კატეგორიის მუშაკთა შესაძლო ასაკობრივ შეზღუდვაზე, შესასრულებელი სამუშაოს სპეციფიკიდან გამომდინარე, რადგან ამ ფაქტზე შედავება კასატორს არ წარმოუდგენია სასამართლო განხილვის არცერთ ეტაპზე“.

24. მეოთხე კასატორს აღიარებული აქვს ვალდებულება, მის მიერ მიყენებული ტრავმის გამო, მოსარჩელეთათვის ყოველთვიური სარჩოს გადახდაზე, რასაც ასრულებს კიდევ, აღნიშნულ ფაქტზე მხარეები არ დავობენ. საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, დაუსაბუთებელია სასარჩელო მოთხოვნა, დაზარალებულთა სასარგებლოდ, სარჩოს გადაანგარიშების თაობაზე, სიცოცხლის ბოლომდე, რადგან ზიანის ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოების არარსებობის პირობებში, როგორც უკვე აღინიშნა, პრეზუმირებულია, რომ დასაქმებული იმუშავებდა საპენსიო ასაკამდე და საწარმო სწორედ ამ პერიოდამდე იქნებოდა ვალდებულები, გადაეხადა სარჩო. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დაუსაბუთებელია მეოთხე კასატორის პრეტენზია სარჩოს გადაანგარიშების უსაფუძვლობასთან დაკავშირებით.
25. საკასაციო სასამართლოს მიერ ანალოგიურ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებით (საქმე # 789-746-2015, 22.01.2016წ) შეიცვალა მანამდე არსებული სასამართლო პრაქტიკა. განსახილველ შემთხვევაში, საწარმოს მიერ აღებული ვალდებულება, მისი ბრალით დამდგარი ზიანის ანაზღაურების ნაწილში, სრულდება, მიუხედავად იმისა, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ზიანის ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოების არარსებობის პირობებში, ცხადია, რომ დაზარალებულები საპენსიო ასაკამდე იმუშავებდნენ. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დაზარალებულისათვის ყოველთვიური სარჩოს გადახდის ვალდებულება, მოცემულ შემთხვევაში, მუშაკთა საპენსიო ასაკის მიღწევამდე ეკისრება საწარმოს, თუმცა, მოსარჩელეთა სიცოცხლის ბოლომდე გაზრდილ ხელფასზე მისადაგებით, სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილება, ფაქტობრივ და სამართლებრივ საფუძველსაა მოკლებული, რის გამოც, არც ერთი საკასაციო საჩივრის დასაშვებად ცნობის წინაპირობა არ არსებობს.
26. სსსკ-ის 401.4-ე მუხლის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნება მიჩნეული, პირს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70%. მოსარჩელები სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულებისაგან გათავისუფლებულები არიან, ხოლო მოპასუხეს მის მიერ გადახდილი

სახელმწიფო ბაჟის 70 % დაუბრუნდება.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე, 391-ე, 401-ე, 408.3-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

1. სს "ს-----ის", ა---- ც-----ის, გ----- გ-----ის და მ----- დ-----ის საკასაციო საჩივარები, როგორც დაუშვებელი, დარჩეს განუხილველად;
2. სს "ს-----ას" (ს/კ 2-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (**ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150**) დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 2876,40 ლარის (საგადახდო დავალება N12875, გადახდის თარიღი 2018 წლის 26 ივნისი), 70% – 2013,48 ლარი;
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ე. გასიტაშვილი

მოსამართლეები:

ზ. ძლიერიშვილი

ბ. ალავიძე